

[Riishøj]

sanktionerne. Det har jeg altså aldrig nogen sinde sagt.

Og så blander hr. Duetoft ulandsdebatten ind. Jeg nævnte under debatten vores synspunkt, at de ulande, som arbejder under utrolig vanskelige forhold, hvor der er en positiv udvikling i gang, og hvor man kan nå de fattigste befolkningsgrupper, er den gruppe af lande, som vi skal koncentrere os om. Jeg har udtrykt mig i en række sager på linie med hr. Duetoft, f.eks. i kritikken af Indien, hvor der jo er flerpartisystem, men hvor de fører en meget aggressiv udenrigspolitik. Der er i høj grad grund til at sætte spørgsmålstegn ved det lands politik.

Det er jo ikke alene et spørgsmål om antal af partier og grundlove og alt det, det er også et spørgsmål om udenrigspolitikken og militærpolitikken. Det ved jeg at også hr. Duetoft har været inde på i kritikken af Indien. Der indgår mange elementer i denne sammenhæng.

Men her diskuterer vi altså ikke et uland, vi diskuterer et raceopdelt land, som ikke har frie valg, hvor det store sorte flertal ikke har valget, og det er på det tidspunkt, hvor de får deres demokratiske rettigheder, at de skal have det.

Hvilken forfatning de får, mener jeg ikke er ligeegyldigt. Da Stalin i sin tid havde den mest demokratiske forfatning i hele verden, var det det mest udemokratiske samfund på det tidspunkt. Man kan ikke bare se på forfatningen, man skal naturligvis se på, hvordan samfundet fungerer i praksis. Man kan godt i et land have en fin forfatning, men et rædselsvækkende system, det kan ikke udelukkes. Det er jo en samlet vurdering af et samfunds forfatning, men også om forfatningens garantier opfyldes, og det gjorde de ikke i Stalintiden. Men i øjeblikket har Sydafrika slet ikke en forfatning, der baserer sig på frie valg, og derfor afviser vi CD's forslag.

Skrumsager Skau (V):

Det er fantastisk at høre fra både hr. Riishøj og hr. Kelm-Hansen, at de endnu ikke har fornemmelse af, at der sker en meget kraftig og meget rar udvikling i Sydafrika, som vi selvfølgelig skal tage hensyn til og være med til at støtte.

I den forbindelse forstår jeg da godt CD's utålmodighed efter at få ophævet de danske sanktioner over for Sydafrika, som blev indført

i 1986, men efter Venstres mening bør det ske gradvis og i samarbejde med de andre EF-lande og de nordiske lande, uanset at de danske sanktioner er meget mere drastiske og i særlig grad har haft negative virkninger for den sorte og den farvede befolkning i Sydafrika.

Det skal understreges, at Venstre ganske klart er imod et raceopdelt samfund og for øvrigt alle andre samfund, der undertrykker mindretal, således at ikke alle har de samme rettigheder. De forhold ser vi jo desværre i mange lande, hvor de almindelige krav til et demokrati ikke er gældende.

Udviklingen i Sydafrika siden premierminister de Klerks skelsættende tale den 2. februar 1990 har været meget positiv for processen hen imod et Sydafrika uden raceskel.

Kort tid efter talen blev Nelson Mandela løsladt. Efter Pretoriaaftalen den 6. august 1990 er ANC blevet anerkendt som andre undergrundsorganisationer. Undtagelsestilstanden i alle provinser er nu ophævet. Fængslede ANC-medlemmer er blevet løsladt, ligesom det nu er muligt for ANC-medlemmer og andre i eksil at vende tilbage til Sydafrika. Vi må i den forbindelse heller ikke glemme Sydafrikas tilbagetrækning fra Namibia.

Vi må selvfølgelig heller ikke glemme, at ANC har lovet at stoppe volden, ikke længere at anvende volden som et led i deres politik. Derfor er det selvfølgelig bedrøveligt at se, at der fortsat er megen vold i Sydafrika imellem de forskellige sorte stammer; men meget af den vold er også udsprunget af andre ting.

På nuværende tidspunkt er der egentlig kun to apartheidlove tilbage i Sydafrika. Den ene indeholder regler om, hvor de forskellige racer må bosætte sig. Den anden, registreringsloven, som vi også har været inde på, indeholder regler for de forskellige racer og dermed for valget.

Det er vigtigt i den forbindelse at bemærke, at det regerende nationalistparti allerede har besluttet, at alle uanset race kan melde sig ind i partiet.

Den første lov, jeg omtalte, forventes afskaffet allerede i det nye år, og det vil medføre, at alle i Sydafrika får lov til at bo og købe ejendom overalt i Sydafrika.

Men så er der registreringsloven, som jo forhåbentlig kan forhandles bort mellem parterne, når visse betingelser er opfyldt. Jeg mener, at vi